

Geleen, 24-08 2020

Betreft: Internetconsultatie Wet verlengde kwalificatieplicht

Geachte heer, mevrouw,

Hierbij ontvangt u onze reactie op de internetconsultatie Wet verlengde kwalificatieplicht:

Vraag 1

Moet de verlengde kwalificatieplicht per gemeente of per RMC-regio worden aangevraagd en ingezet? Kunt u uw antwoord nader toelichten?

De verlengde kwalificatieplicht is geïnitieerd vanuit het idee dat een dergelijke verlenging zal leiden tot minder voortijdig schoolverlaten en meer jongeren met een startkwalificatie. De praktijk leert ons dat aan voortijdig schoolverlaten vaak meerdere oorzaken ten grondslag liggen, niet allerm minst een mate van multiproblematiek. Problematiek die zich uitwaaiert over diverse leefgebieden en die het voor een deel van de voortijdig schoolverlaters onmogelijk maakt om succesvol terug te keren naar het onderwijs. Daarnaast gaat de leer- en kwalificatieplicht, en daarmee ook de verlengde kwalificatieplicht, veel meer om het recht op onderwijs en daarmee gepaard recht op ontwikkeling, dan de verplichting om onderwijs te volgen. Wanneer voortijdig schoolverlaters niet in staat zijn tot het volgen van onderwijs, om welke reden dan ook, dan wel de intrinsieke motivatie hiervoor missen, zal de verlengde kwalificatieplicht alleen maar averechts werken. Veel meer zou de insteek moeten zijn om de RMC-taken van gemeenten beter te duiden, verder te ontwikkelen tot regie-taken en gemeente beter te voorzien van passende middelen dan wel handvaten om voortijdig schoolverlaten eerder en beter aan te pakken. De inzet dient zich daarbij niet alleen te richten op voorkomen (verzuim 18+) en terugleiden naar onderwijs, maar op het beter organiseren van de mogelijkheden van leren en werken, arbeidsplekken met diplomering en het duurzaam plaatsen van jongeren op de arbeidsmarkt voor wie het onderwijs geen mogelijkheid is. Daarnaast zou de RMC-leeftijd opgehoogd moeten worden tot 27 jaar, passende bij landelijke en lokale/regionale aanpakken op jongeren van 16 tot 27 jaar, in zowel onderwijs, arbeidsmarkt, inkomen en maatschappelijke participatie (denk hierbij aan Landelijke aanpak 16-27).

En hoewel het voorstel duidelijk bepaalde doelgroepen van de verlengde kwalificatieplicht ontziet, zoals jongeren die ten minste 12 uur per week werken of met een certificaat van het Praktijkonderwijs, is alleen het verlengen van de kwalificatieplicht en hierop handhaven niet de oplossing wanneer beter passend onderwijs voor de doelgroep 18+ als mede ondersteuning op andere leefgebieden niet mee wordt ontwikkeld en beter wordt georganiseerd. Bovendien is een van de oorzaken van voortijdig schoolverlaten een onvoldoende gedegen oriëntatie op loopbaan en toekomstperspectief (LOB). Een verlengde kwalificatieplicht voorkomt niet dat jongeren tussen 15 en 18 jaar een opleiding moeten kiezen, vervolgens de verkeerde studiekeuze maken en daarmee hun intrinsieke motivatie veelal verliezen. De verplichting om dan alsnog te kiezen voor een andere opleiding omdat dit hen wordt opgelegd vanuit wetgeving verandert niets aan deze oorzaak van voortijdig schoolverlaten. Ten slotte is er een doelgroep jongeren voor wie er al vóór hun achttiende jaar geen passend onderwijs of vorm van onderwijs en arbeid mogelijk is. Bijvoorbeeld omdat zij eerst behandeling nodig hebben of niet mee kunnen komen in het Nederlandse onderwijssysteem.

Op grond van bovenstaande argumenten is elke vorm van een verlengde kwalificatieplicht, landelijk, regionaal of lokaal, niet wenselijk.

Wanneer echter toch besloten wordt om over te gaan tot verlenging van de kwalificatieplicht dan dient dit een landelijke wetgeving te zijn. Een willekeur aan regionale en lokale wetgeving met alle gevolgen van dien dient voorkomen te worden. Jongeren bezoeken niet alleen scholen buiten hun eigen gemeente, maar ook buiten de regio en zelfs RMC-regio. Er wordt rechtsongelijkheid gecreëerd t.a.v. van jongeren die dezelfde onderwijsinstelling bezoeken en afkomstig zijn uit verschillende gemeenten, regio's of RMC-regio's die eigen beleid en handhaving uitvoeren. Daarnaast kan het voorkomen dat de betreffende onderwijsinstelling niet akkoord is gegaan met inzet van de verlengde kwalificatieplicht. Hoe kan een plicht gehandhaafd worden terwijl de onderwijsinstelling niet kan of wil meewerken omdat zij deze plicht niet kennen.

Een ander mogelijk gevolg kan zijn dat jongeren uit een gemeente of regio vertrekken en zich ergens vestigen waar een dergelijke verlengde kwalificatieplicht niet geldt.

Vraag 2

Moeten alle scholen in de RMC-regio akkoord gaan met inzet van de verlengde kwalificatieplicht, of alleen de contactschool en mbo-instellingen in de RMC-regio? Kunt u uw antwoord nader toelichten?

Wanneer er gekozen wordt voor een verlenging van de kwalificatieplicht dan is het voldoende dat de contactschool en MBO-instellingen akkoord gaan. Met name de MBO-instellingen zijn van belang in het terug dringen en voorkomen van voortijdig schoolverlaten, zeker bij de doelgroep 18-21 jaar.

Vraag 3

Welke andere categorieën jongeren dan die in het wetsvoorstel genoemd moeten worden uitgezonderd van de verlengde kwalificatieplicht? Kunt u uw antwoord nader toelichten?

Wanneer het komt tot een verlenging van de kwalificatieplicht, dan zou het gemeenten vrij moeten staan om eigen doelgroepen te ontzien zoals nu staat beschreven bij Wet verlengde kwalificatieplicht, artikel 4i.5. Hierbij valt te denken aan jongeren met zware multiproblematiek voor wie onderwijs niet haalbaar is op dat moment, jongeren op de wachtlijst of gestart met behandeling als ook jongeren die vanwege beperkingen niet in staat zijn tot onderwijs dan wel het behalen van een startkwalificatie en niet onder eerder benoemde doelgroepen vallen.

Vraag 4

Wat is de beste manier om te handhaven? Strafrechtelijk of bestuursrechtelijk? Kunt u uw antwoord nader toelichten?

Wanneer het tot de verlengde kwalificatieplicht komt, zou de insteek ook een verlengde Methodische Aanpak Schoolverzuim (MAS) moeten zijn. In samenspraak met de diverse betrokken partijen, waaronder gemeenten, Ingrado, Openbaar ministerie, NJI, VNG, etc. Handhaving in welke vorm dan ook kan alleen wanneer een preventieve en zorggerichte aanpak niet tot gewenste oplossing of resultaat leidt. Dat vraagt bij een verlengde kwalificatieplicht en MAS ook de organisatie en middelen voor een vroegtijdige inzet van (volwassen)hulp bij verzuim en uitval, zoals deze voor 18- geregeld is in de jeugdhulp.

Handhaving vanuit een verlengde MAS zou zowel een strafrechtelijke als bestuursrechtelijke handhaving betekenen.

Namens de regio Westelijke Mijnstreek en gemeente Sittard-Geleen,

G. Coenemans, teammanager Leerplicht, RMC & Jongerenloket

G. Penders, beleids- en kwaliteitsmedewerker Leerplicht, RMC & Jongerenloket